

С Т А Н О В И Щ Е

на общото събрание на съдиите от Апелативен съд Варна по проектозакона за изменение на ЗСВ

1. СЪСТАВ, СТРУКТУРА, ИЗБОР НА ЧЛЕНОВЕ НА ВСС.

По отношение **избора на членовете на ВСС от съдийската квота**, предложението за пряк избор от всички съдии е безспорно най-демократично. Необходимо е обаче да бъде прецизирана организацията на този избор. Например – чрез провеждане на общи събрания по места (апелативни райони). Друго предложение, което среща най-голямо одобрение е организирането и провеждането на **електронно гласуване**. Трето предложение, което поставяме на вашето внимание е **изслушването чрез видеоконферентна връзка** – такава технология вече е утвърдена във всички апелативни райони.

Нашето категорично становище във връзка с провеждането на Общото събрание за избора на членовете на ВСС от съдийската квота е, че би трябвало **предварително да бъде изработен и оповестен Проект на правила за работа по чл.23 от Закона**, които да регламентират действията на съответните комисии и на процедурата по избора. Този проект на правила по чл.23 трябва да бъде обсъден преди избора, да бъде постигнат консенсус, а не това да става в деня на Общото събрание.

Разпоредбата на чл. 30 ал.6, съгласно която членовете на ВСС по време на мандата си продължават да упражняват професията си, оставя впечатлението, че ВСС няма да бъде постоянно действащ орган, каквато очевидно не е идеята на закона. От друга страна по този начин членовете на ВСС няма да се изолират от гилдията и ще имат възможност отблизо да наблюдават възникващите проблеми. Упражняването на професията по време на мандата би могло обаче да изведе въпроса за конфликт на интереси.

Въпросът за конфликт на интереси възниква с особена сила, когато за член на ВСС от парламентарната квота е избран юрист, който не е магистрат. И тук му е мястото да направим още едно предложение : Когато парламента избира своята квота за членове на ВСС, то **нека този избор да става с квалифицирано мнозинство от 2/3, а не както досега с обикновено**. Така не само ние, но и обществото ще получи категорични гаранции за отстояване независимостта на системата от политическо влияние, както и знак за по-голямата отговорност, с която политиците ще решават въпроси от ресора на съдебната власт.

В заключение по първата тема на нашите коментари, свързани със състава, структурата и избора на членове на ВСС трябва да кажем следното: В проектозакона за съдебната власт **не е изяснена същността на ВСС. Не са изведени основните принципи за действието и функциите му. Има принципна неяснота дали ВСС трябва да е постоянно действащ или не**.

Нашата обща позиция е, че ВСС трябва да е постоянно действащ орган.

Този въпрос без съмнение е свързан и с втория акцент в становището на съдиите от Апелативния район -

2. ИЗБОР И ФУНКЦИИ НА ПОСТОЯННИТЕ КОМИСИИ КЪМ ВСС.

Разпоредбата на чл. 37 ал.2 от проектозакона съдържа известна **неяснота относно начина за избиране на членовете на комисиите**. Предвидената процедура чрез общо събрание на съдиите по реда на чл. 23 ал.2-9, въпреки безспорно демократичния си характер, ни се струва доста **усложнена и трудна за осъществяване**. Защо ?

Първо : Твърде кратък е мандатът на тези комисии (1 година). Не може да има такава динамика в орган, който ще решава въпроси от изключително значение – кадрови, етични или свързани с дисциплинарните производства.

Второ: Предвидена е възможност за свикване на извънредно общо събрание при необходимост за избор на допълнителни членове на комисиите. Това означава ежегодно да се провеждат общи събрания на съдиите в България, които биха отнели не само време, но и финансов ресурс по организирането им.

Трето: След като Постоянните Комисии ще решават най-важните по своята същност въпроси, свързани с дейността на органите на СВ, какво правят постоянните членове на ВСС, които пък е предвидено да продължават да изпълняват функциите си? Не свеждаме ли техните функции само до някаква ненужна представителност. Съзираме опасност да раздуем щата на ВСС, да натежим на и без това орязания бюджет с нови длъжности, заплати, командировки, квартири и може би допълнителна администрация !

Недостатъчно ясен е текстът на чл.30а ал.2 от проектозакона, съгласно който в кадровото досие наред с атестационните формуляри, декларациите за несъвместимост се прилагат индивидуалните планове за професионално развитие и други документи във връзка с професионалните и нравствени качества на магистрата. Понятието „други документи“ е твърде общо и се нуждае от детайлизиране, или поне примерно изброяване.

Неясно е и въведеното с тази разпоредба изискване за индивидуални планове за професионално развитие и в частност – какво трябва да бъде тяхното съдържание. Неясно е кой и по какъв начин ще отчита изпълнението им, предвиждат ли се санкции при неизпълнение.

Предложението ни е индивидуалният план да отпадне, а такъв да се прилага (евентуално) в периода до придобиване статут на несменяемост.

Съдържанието на **декларациите, които магистратите подават пред инспектората следва бъде еднакво с тези, които се подават от всички останали висши държавни служители пред Сметната палата**. Предвиден е и твърде нисък праг на несъответствие на имуществото – 5000 лв, който е несъизмерим дори с този по ЗОПДНПИ.

3. ИЗБОР НА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪДА

По отношение издигането на предложения за председатели на съдилища намираме за удачно **законът да предвиди алтернативни възможности**.

Например: Предложения за председатели на съдилища да се правят от председателя на по-висшестоящия съд, от общото събрание на висшестоящия съд или от общото събрание на съдиите от съответния съд, но не и от съвместни общи събрания. Съвместните общи събрания ще бъдат

трудни за организиране и могат да доведат до изкривяване на вота, поради значителната разлика понякога в числеността на съставите.

Разпоредбата на чл. 167 нова ал.5 предвижда, че длъжностите председател на съд и на неговите заместници не могат да се заемат два последователни мандата, включително в различни органи на съдебната власт. Това противоречи на чл. 129 ал.6 от Конституцията, която определя, че административните ръководители имат мандат от 5 години с право на повторно назначаване. Може би става дума за редакционна неточност. Конституцията предвижда мандатност само за административните ръководители, не и за техните заместници.

Ние считаме, че лидерството в органите на съдебната власт е част от гаранциите за ефективност на правораздавателния процес. Ако новият закон извежда като основен принцип самоуправлението чрез разширяване компетенциите на общите събрания, то лидерството е другият принцип, който осигурява възможност за създаване на добра организация и ефективно правораздаване. Нещо повече – необходим е баланс между самоуправлението и лидерството.

Ако съдиите имат право да решават кой да бъде техният ръководител и мнението им да бъде зачетено, то тогава те трябва да имат правото ако преценят и пожелаят - да го издигнат за нов мандат. И обратното – може да се обмисли възможност общото събрание, с квалифицирано мнозинство и преди изтичане на мандата на председателя, при несправяне с отговорността да управлява институцията, за има процедура за отзоваване на административния ръководител.

Според нас законът трябва да гарантира продължение на принципа за утвърждаване на лидерските умения, които се гарантират чрез публичната защита на концепции за управление на съда и отстояване на неговата независимост.

Предложението за изменение на чл. 38 ал.2 е уместно с оглед засилване на самоуправлението на съдилищата. Като положителна тенденция в проекта за изменение на ЗСВ следва да се отбележи именно по-голямата демократичност при вземане на решения от значение за дейността на съда. **Например разпоредбата на чл. 81 ал.1, съответно чл. 87 ал.1, според които командироването на младши съдии и съдии на незаети съдийски длъжности от друг съд да става по решение на съответните колегии на приемащия съд.**

Добро е също предложеното изменение в чл. 85 ал.3, съгласно което общото събрание може да разглежда и приема решения по въпроси, свързани с организацията на съда по предложение на 1/3 от съдиите.

Като положителна отбелязваме и промяната, свързана с възможността всеки съдия при констатирано несъответствие между даден закон и Конституцията да сезира Конституционния съд.

4. КОНКУРСИ, АТЕСТИРАНЕ, КОМАНДИРОВАНЕ НА СЪДИИ

Предложението ни е **конкурсите** за първоначално назначаване да се провеждат само до ниво окръжен съд, като квотата остане 20%. Считаме, че трябва да се даде по-голяма възможност на съдиите от районните и окръжните съдилища за кариерно израстване в по-горен съд, като се зачете труда, който са положили за своето професионално развитие.

Ние считаме, подробен регламент на правила за провеждане на конкурси трябва да бъде разписан в самия закон, а не да се създава с правила от ВСС.

По отношение **изпита за младши съдии** и за първоначално назначаване по чл. 184 намираме, че включването на есе по актуален за обществото въпрос няма да допринесе за по-добра оценка на качествата на кандидата, а само ще засили субективния елемент при проверката на писмените работи. Нашето предложение е на тези изпити да се решават казуси по наказателна, гражданско и търговско право. Всичко друго да отпадне.

Атестирането. Нашето предложение е атестирането на магистрати да става само по повод придобиването на статут на несменяемост, при преместване и повишаване в ранг или длъжност, а не на всеки 4 години. Атестиране да се извършва също при конкретен повод, свързан с констатирани слабости в работата на магистрата.

Командирането, което проектозаконът предвижда да е за не повече от 6 месеца. Как да обвържем обаче този срок с наказателните производства в окръжните съдилища например. Там всички знаем, че делата могат да надхвърлят този срок. Ще се налага ли всеки път да започваме процеса отначало ?